

BRIEF VAN SIMON

Beveren, oranje-rij, januari 2019

Beste,

Bij het opprommelen van het kerstmateriaal viel mijn oog op een klein agendaatje uit mijn kindertijd. Daarin had ik elke dag de buitentemperatuur genoteerd. Het hovenier zijn zat me blijkbaar toen al in het bloed, want wat doet een tuinier bij het ontwaken? Kijken hoeveel graden het buiten is en bij uitbreiding welk weer het is, want dat zal bepalen wat er die dag te doen staat op Hof ter Saksen. Die dwang om vast te leggen heeft zich uitgebreid tot dagboeken. Niet over de diepste zielenroerselen, maar over natuurwaarnemingen; een zelfgemaakte natuurkalender zo je wil.

Is dat belangrijk? Simpele waarnemingen van een klein ukje? En of. Woorden wekken, voorbeelden strekken. Laat ik het eerste deel van dit spreekwoord gestand doen in de hoop dat de lezer het tweede deel waar maakt. Kijken we eens naar de grote Alexander von Humboldt. In 2019 zou hij 250 jaar geworden zijn. Niemand sterft zolang mensen gedenken. En zie: doordat hij in 1802 planteninventarisaties maakte in de Andes kunnen we nu hierin het bewijs voor de klimaatopwarming vinden! Von Humboldt noteerde in 1802 bij de beklimming van de Chimborazo in Ecuador op welke hoogte de planten groeiden. Een team van de Spaans-Deense wetenschapster Naia Morueta-Holme deed het hem 200 jaar later na. Zij stelde vast dat door de opwarming van de aarde de lente almaar vroeger begint. Maar dat niet alleen. Planten slagen er in steeds hoger te gaan groeien. De

bovengrens van de plantengroei is 500 m naar boven opgeschoven op die berg.

De eer die von Humboldt hier toekomt is nog niet genoeg, want hij zag reeds ecologische samenhangen en waarschuwde de toekomstige generaties voor onvoorziene effecten. Voorwaar profetische woorden. Waar hij concreet op doelde was de verwoestende invloed van de aanleg van koloniale plantages bij het Valenciameer in Venezuela. Door ontbossing werd het land onvruchtbaar, het waterniveau in het meer daalde en stortregens spoelden de grond van de berghellingen weg. Geen regenwoud, geen verdamping van water, geen afkoelend effect op het klimaat. Hij stelde als eerste vast dat de mens het klimaat veranderde, met alle nefaste gevolgen van dien. Uit Humboldts dagboeken en brieven komt een beeld naar voor van een visionair die zijn tijd ver vooruit was. En dit door zijn voorliefde voor meten en observeren gekoppeld aan een gevoel van liefde voor de natuur.

Die liefde voor de natuur vinden we zeker ook terug bij iemand als Henry D. Thoreau. In 1844 kocht diens vriend Emerson bossen op aan de oevers van Walden Pond bij Concord nabij Boston Massachusetts om ze te beschermen tegen houtkap! Het volgende jaar mocht Thoreau aan dat meer een hut bouwen. Daar zou hij twee jaar doorbrengen om in alle eenvoud te leven en de natuurverschijnselen in zijn dagboeken vast te leggen. Hoe aangenaam kan het zijn hem te lezen: (uit Walden, or Life in the woods, 1854)

De eerste mus van de lente! Het jaar dat begint met jeugdiger hoop dan ooit! Het zwakke zilveren

gekwinkeleer van de blauwe lijster, de zanglijster en de koperwiek is te horen over de deels nog kale, vochtige velden, alsof de laatste vlokken van de winter tinkelden toen ze vielen! ... De beken zingen liederen, solo en meerstemming voor de lente. De moerashavik, die laag over de weide scheert, zoekt al naar het eerste glibberige leven dat ontwaakt. Het geluid van smeltende en zakkende sneeuw is te horen in alle dalen van het bos, en het ijs lost snel op in de meren. Het gras vlamt op de hellingen als een lentevuur – alsof de aarde van binnenuit hitte zendt om de terugkerende zon te begroeten, niet geel maar groen is de kleur van de vlam – als symbool van eeuwige jeugd stroomt de grasspriet als een lang groen lint vanuit de zode de zomer in, weliswaar belemmerd door de vorst, maar dadelijk weer oprijzend en zijn speer van hooi van het vorig jaar omhoogstekend uit het nieuwe leven beneden.

Andere inspirerende boeken zijn: *The country diary of an Edwardian Lady*, *Nature notes for 1906*, van Edith Holden. Verdrong in een zijtak van de Theems bij Kew Gardens toen ze probeerde te reiken naar een tak van een paardenkastanje! Kan het nog dramatischer...

Nature Diary van Janet Marsh, 1979. Natuurwaarnemingen in de omgeving van de rivier Itchen nabij Cheriton, Hampshire, England.

Bright Wings of Summer, David G. Measures, 1976. Een heerlijke kijk op vlinders.

A Countrywoman's Journal 1927-1928, Margaret Shaw. Een idyllische kijk op de Engelse countryside voor die vernield werd door graasland en gewasbesproeiing.

Alle boeken nog verkrijgbaar in herdruk of tweedehands. Ideaal voor de pakjestijd!

Je zal denken: waarom moeten we telkens in al die dagboeken opnieuw kijken naar hetgeen we al gezien hebben? Doe eens de proef: fotografeer je tuin vier keer per jaar, of als je wil elke maand, vanaf dezelfde plaats, zelfde uur. Je zal verbaasd staan over wat je nog niet gezien had. Doe dat jaar na jaar en je zal de klimaatopwarming zien gebeuren voor je ogen! (zie ook: www.growapp.today). Het telkens opnieuw zien – in het Latijn re-spicere – ligt aan de etymologische basis van ons woord respect. En respect voedt ons streven naar bescherming en behoud van de natuur. Een vrome beschouwing om de natuur van 2019 in te gaan met ons notaboekje in de hand. Onze kleinkinderen zullen het met vertedering en inspiratie lezen!

Lieve groeten,

Simon